No. 27. Donderdag 7 Juli 1910. 10de Jaargang.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING OOST EN WEST

OPGERICHT DOOR KOLONEL G. E. V. L. VAN ZUYLEN, 21 MAART 1900.

„HET KOLONIAAL BELANG IS EEN ALGEMEEN NEDERLANDSCH BELANG."

Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling	f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland	„ 4.—
Afzonderlijke nummers	„ 0.05

Prijs der Advertentiën:

Per regel	f 0.15
Bij plaatsing van 500 regels	„ 0.12½
„ „ „ 1000 „	„ 0.10

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.
Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, *51 Verhulststraat.*
Voor *Advertentiën* tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO", AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, *Telefoon 4424,* beiden DEN HAAG.

Inhoud van dit nummer.

Het Hoofddoel der Vereeniging is:

Het verspreiden van populaire kennis omtrent onze Indiën onder gansch het volk en het bevorderen der welvaart in die gewesten, om zoodoende en ook door het verleenen van onderlinge hulp, warme belangstelling en liefde te kweeken tusschen Nederland hier en ginds.

Het lidmaatschap bedraagt als minimum f 2.— 's jaars (voor Indië en het buitenland minstens f 2.50). *)

Zij die f 5.— of meer contribueeren of een gift in ééns schenken van f 100.—, zijn donateur(trice).

Aan alle donateurs en leden wordt kosteloos en franco het *Koloniaal Weekblad* toegezonden.

*) Zie inteeken-biljet op de achterzijde van den Omslag. Verzoeke dit ingevuld te zenden aan het adres van den Secretaris van het Hoofdbestuur **E. van Assen,** *Heulstraat 17, Den Haag.*

Informatie-Bureau

(*Secretaris J. L. van Gennep*),

dagelijks — Zon- en feestdagen uitgezonderd — van 10—12 en 2—4 u., ten kantore **Heulstraat 17, 1ste verdieping.**

Zie overigens **Officieele Mededeelingen** ook van het Dagel. Bestuur en de Afdeelingen op blz. 8.

Een Opvoedings-kwestie.

Nu in den laatsten tijd de Ind. pers zich weer meer bezig houdt met de vraag: Waarom de Indo's over het algemeen bij de volbloed Europeanen worden ten achter gesteld?, treft het ons, dat van verschillende kanten terecht gewezen wordt op den grooten invloed der opvoeding. In Jong-Indië van 4 Juni j.l. heeft Indo het daarover in zijne „Brieven", hij schrijft o. m.:

„Ik geloof niet te veel te zeggen, als ik beweer, dat de Indo, met al zijn slechte karakter-eigenschappen, toch nog genoeg goede hoedanigheden heeft die hem kunnen maken tot een nuttig lid van de maatschappij. In tegenstelling met de velen, die gelooven, dat de karakter-eigenschappen aangeboren worden, schrijf ik aan de kultuur het grootste aandeel toe in de vorming van karakter. Ik voor mij althans betwijfel of een der voorstanders van die theorie het bewijs zou vermogen te leveren, dat de karaktervorming van Europeesche volkeren niet gelijken tred heeft gehouden met de kultuur. Dat is een lange weg geweest, zeker, maar wat zijn eeuwen in den ontwikkelingsgang van een volk? Mijns inziens kunnen dan ook de meest slechte karaktertrekken, zoo van den Indo als van den inlander, van wien de Indo ze dan meegekregen zou hebben, in verschillende generaties, door een zorgvuldige kultuur, niet alleen verzacht, maar ook ten goede gekeerd worden. Ware dit niet zoo — ik zeg 't slechts in het voorbijgaan — dan zou de invloed van die karakterverslechtering, als ik het zoo noemen mag, immers veel grooter geweest moeten zijn!"

In hetzelfde tijdschrift wordt elders het oordeel van den heer Maurits Wagenvoort een echte totoq, over de Indo's aangehaald, waar deze o.a. zegt:

Er bestaat een betreurenswaardig misverstand tusschen Indo's en tòtóqs en, daaraan is geen twijfelen, grootendeels aan den kant der eerstgenoemden De Indo's denken, beweren het zelfs herhaaldelijk, dat wij hekel aan hen hebben. Het is zoo onwaar als de leugen van Petrus. Zij denken zich door ons verongelijkt en misschien verongelijken wij hen, ik wil dit voor een oogenblik onbeslist laten. Zij beweren, dat wij hen achteruit zetten: zij worden in zekeren zin door ons achteruit gezet. Zonder reden? Neen, zooals zij zijn, zijn ze maatschappelijk minder waardig te achten. Zij hebben een hekel aan ons. Laat ons dit harde en koude feit aanvaarden, als een gegeven in onzen kolonialen arbeid, dat er een groep van menschen in onze koloniën leeft, waarvan velen, waarmede rekening te houden is, ons haten en daarom, wat er ook op zoude volgen, het eind van ons bestuur zouden willen zien. Men schat haar zestigduizend sterk: die groep der Indo's.

Natuurlijk zijn niet allen even sterk tegen ons gekant. Zij zijn het in het geheel niet, die van hun prillen leeftijd tot hun volwassenheid in ons land zijn opgevoed, er in de hartverwarmende aaneengeslotenheid van het Nederlandsche familieleven hebben mogen deelen, de innige goedheid, ondanks zoovele afstuitende gebreken, van den Nederlandschen volksaard leeren schatten, een afstraling gevoeld van de liefde onzer moeders, van den zorgdragenden ernst onzer vaders, neen, zij hebben geen hekel aan ons, goddank, die in ons eigen midden met ns zijn groot gebracht en dus met de onverbreekbare banden hunner jeugd hun hart aan het onze voelen vastgeknoopt. Maar zij zijn de gelukkigen des levens, de bevoorkeurden; zij kunnen hun Oostersche deugden behouden hebben en tevens gewonnen wat hun zonnig en weelderig geboorteland hun niet kon even: karaktervastheid. De Indo's, die wij in Nederland kennen representeeren niet de geheele groep.

Maar indien wij deze Indo's in Insulinde zien terugkomen om deel te nemen aan onzen kolonialen arbeid in het leger, in het bestuur, in particuliere bedrijven, en dan zien welke waardeerbare hoedanigheden zij daarbij toonen, dan zeker vragen wij ons af, of wij rechtvaardig zijn jegens de geheele gemeenschap der Indo's, indien wij hun een minderwaardigheid verwijten, welke hun ongelukkigerwijze eigen is? Zij het in het voorbijgaan maar met nadruk gezegd, verwijzende naar een feit van beteekenis, dat men gewoonlijk vergeet en dat toch, welsprekend voor onze kolonisatie getuigt: dat misschien geen ander volk een zoo belangrijk deel in zijn kolonialen arbeid laat aan menschen in de koloniën, als wij. Ik bedoel niet de volbloed Nederlanders, ik bedoel de Indo's: ben ik ver van de waarheid verwijderd, indien ik hun getal onder onze officieren schat op 25 pCt., in het burgerlijk bestuur op ten minste 15 pCt.? Zij klimmen soms op tot de hoogste betrekkingen: worden generaals, worden residenten, soms lid van den Raad van Indië. Heeft men ooit een Engelschen generaal gezien van gemengd bloed, ziet men eurasians in de hooge staatsbetrekkingen van Britsch-Indië?

Wij verlangen van hen, dat zij hooge verantwoordelijkheden weten te dragen en dit kan hun, **naar het schijnt, slechts bijgebracht worden** door opvoeding in ons strenge vaderland. Dit is ons recht, neen, het is tegenover Indië onze plicht. De minder bevoorrechte Indo's, dat is de meerderheid, opgegroeid, in 't verslappende Indische klimaat, missen vooral één eigenschap welke nòch in het Staatsbestuur, nòch in het particuliere bedrijf kan ontbeerd worden: stiptheid."

Die opvoedingskwestie raakt niet alleen de Indo's maar evengoed de in Indië geboren kinderen der volbloed Europeanen. Hierop wordt gewezen door J. C. van Raephorst in een tweetal artikelen in De Javabode van 6 en 7 Juni j.l., onder den titel „Naar Holland?" Hij geeft daarin een treffend juiste schets van de moeilijkheden verbonden aan het grootbrengen van Hollandsche kinderen in Indië, terwijl hij tevens de bezwaren opsomt tegen het te vroeg wegzenden der kleinen naar Holland. Hij komt tot het besluit:

„Er zal voor velen een tijd aanbreken, dat zij moeten scheiden van hun kinderen, dat deze naar Europa moeten om hun vorming te voltooien. Wanneer zal die tijd aanbreken? Daarvoor zijn geen algemeene regels te stellen; elk geval moet op zichzelf, beoordeeld worden. Zestien à zeventien jaren schijnt me, voor jongens vooral, de beste tijd toe, omdat ze dan nog op een leeftijd zijn, dat het gemoed vatbaar is voor indrukken. Onze Indische maatschappij is niet bijzonder geschikt om onze jongens en meisjes als zij rijpen tot mannen en vrouwen, die opvoeding te geven, die leidt tot alzijdige, harmonische ontwikkeling. De huiselijke opvoeding mag zoo goed zijn als ze wil, ook de maatschappij moet arbeiden aan de vorming onzer kinderen en onze maatschappij is in dit opzicht te slap! Wij allen, ook de armsten, eten nog te veel uit de korf zonder zorg, er wordt te weinig energie ontwikkeld in alle lagen der maatschappij, er wordt te weinig strijd gevoerd in den gunstigen zin van het woord.

De Engelschen hebben de uitnemende gewoonte om vorsten en grooten uit pas onder bestuur gebrachte streken naar Londen te brengen en hun het gewoel en gewerk, het zwoegen en jagen van die wereldstad te doen aanschouwen. De overweldigende indruk, die deze bebouwde provincie op de vreemdelingen maakt, is beslissend. In hun vaderland teruggekeerd, zijn zij overtuigd van Engeland's macht en grootheid.

Iets dergelijks moeten onze in de kolonie geboren kinderen meemaken. Ook zij moeten op een leeftijd, dat het gemoed ontvankelijk is voor indrukken, op een leeftijd, dat zij gemakkelijk in gloed geraken voor een schoon ideaal, den strijd om het bestaan in het moederland van nabij gadeslaan. Zij moeten den Zuidwester hooren gieren door de kale boomen zij moeten luisteren naar de machtige stem van de Noordzee, die bulderend tegen onze duinen beukt... en uiteenspat om te begrijpen hoe dat volk, hun volk tusschen Dollardt en Schelde eeuwen lang strijd ge-

voerd heeft en nog voert tegen de elementen, om steeds worstelend te winnen. Zij moeten in dien worstelstrijd het stugge, stoere karakter onzer kustbewoners leeren begrijpen en waardeeren, zij moeten in hun jonge harten voelen ontkiemen dat ontembare gevoel voor vrijheid en onafhankelijkheid, dat een allereerste vereischte is voor ons onafhankelijk volksbestaan. Onze kinderen moeten naar Holland om te zien, wat Hollandsche energie en Hollandsche ondernemingsgeest ook nu nog vermag zij moeten in den snauw van de „roodwangige dienstbode” en het brutale optreden van den vermaarden slagersjongen een symptoom leeren opmerken van datzelfde onafhankelijkheidsgevoel. Zij moeten naar Holland om deel te leeren nemen aan de publieke zaak, om belang te leeren stellen in het openbare leven, om te leeren waardeeren het zwoegen, het werken, het strijden van onze handwerkslieden en boeren. Onze kinderen krijgen in dit wonderschoone land „of eternal summer” onwillekeurig veel vooroordeelen, stands- en rasvooroordeelen vooral en het is de Hollandsche schaaf, die, knarsend en hard soms, deze vooroordeelen moet wegvagen. Daar in het verre land, waar iedereen „Europeaan” is en de burgemeester van Amsterdam uitwijkt voor een opperman met 'n tasch steenen op den schouder, daar moet geleerd worden dat de waarde van den mensch afhangt niet van zijn rang en stand, maar van den graad van inspanning, waarmede het werk verricht, de plicht betracht wordt. En om die lessen te leeren, daarvoor is noodig een andere universiteit, dan men nu te Batavia wil stichten, daarvoor is noodig de hoogeschool van het rijke leven, zooals dat zich in het moederland, niet in de kolonie, ontplooit. Wel hem, wiens leergeld niet te vergeefs wordt uitgegeven. Zeker, onze kinderen **moeten** naar Holland, niet te vroeg en niet te lang, maar zij moeten het leven leeren kennen en den geheelen mensch. Willen we onze kinderen Westerlingen in het algemeen en Nederlanders in het bijzonder laten blijven, dat moeten ze „uitvriezen”; doet men dit niet, dan zal na een of twee geslachten onvermijdelijk het degeneratie-proces een aanvang nemen.”

Ten slotte zegt deze schrijver:

„Er zijn velen onzer medeburgers in de kolonie, die hun kinderen o, zoo graag een paar jaren naar Europa zouden zenden, maar die dit moeten nalaten om financieele redenen. Dit is te bejammeren, doch voorshands zal er nog niet veel aan te doen zijn. Voor hen vooral zou het gewenscht zijn goedkoope adressen te zoeken, waar hun kinderen gedurende hun „studietijd” een tehuis konden vinden. Een eervolle, schoone taak voor Oost-en-West.”

Wij zouden hieraan toe willen voegen, dat een ieder voor dergelijke opvoedingskwesties, zich gerust om raad en hulp kan wenden tot het Bestuur van „Oost en West”, dat desbetreffend volkomen op de hoogte is.

Uit de O.-I. Mail.

De **Cholera** heerscht nog altijd, zelfs liepen er, volgens de jongste mailberichten, geruchten, dat de ziekte te Batavia verergerd zou zijn. De redactie van De Javabode deelt ten deze mede:

„Wij begaven ons naar de bron onzer berichten: het militair hospitaal, waar wij ontvangen werden door den majoor Haagmans. Ook deze meende, dat de toestand niet bepaald erger was geworden; er waren een paar gevallen meer bijgekomen en de nieuw binnengebrachte patiënten waren ernstiger, maar men behoefde daaruit nog niet te concludeeren, dat de toestand als zoodanig inderdaad zorgwekkender geworden was. Inmiddels was ook verschenen de officier van gezondheid Feilzer, van wien de waarschuwing was uitgegaan en konden wij ook dezen hieromtrent vragen. Genoemde heer meende zijne waarschuwing te moeten handhaven. Tegenover den majoor Haagmans hield hij vol, dat de vermeerdering van het aantal patiënten in de beide laatste dagen, de omstandigheid, dat enkele der binnengebrachte lijders onmiddellijk waren overleden en bij de anderen de ziekte in veel heviger graad voorkwam dan vroeger, bewijzen waren, dat men werkelijk van een verergering kon spreken.

Wij geven deze beide tegenovergestelde meeningen weer zonder natuurlijk ook maar eenigermate partij te kiezen of te kunnen kiezen en volstaan met nogmaals aan te dringen op de grootst mogelijke voorzichtigheid.”

De ramp in Rembang. — De resident van Rembang deed o.m. het volgende in de Ind. bladen opnemen:

„Door de bandjirs, die in den nacht van Zondag den 22en Mei in de afdeeling Rembang in verschillende riviertjes kwamen opzetten, onstuimiger en hooger dan bij menschen-heugenis ooit plaats had gevonden, werd door de bevolking groot verlies geleden:

Slechts drie menschenlevens zijn te betreuren en aan groot vee gingen 3 stuks verloren.

Het verlies aan te veld staande gewassen, aan klein vee, omgevallen klapper- en vruchtboomen e. d. is onder bovenstaande cijfers niet begrepen.

De riviertjes die van het Zuidelijk gelegen kalkgebergte afstroomen, spoeden zich met vele kronkelingen tusschen heuvelterrein door naar zee, zoodat do met een sliblaag bedekte velden een breede strooken vormen.

In het geheel zijn 364 huizen ingestort of weggespoeld. 's Nachts om twee uur kwam de bandjir opzetten en werden de hoofden gealarmeerd. De desapolitie hield zich uitstekend en had soms 'n zware taak om de menschen, die zich in angst bij hun goederen hielden, te verwijderen. In een der woningen was dit juist met geweld geschied, toen 't huis een minuut later instortte.

In enkele gehuchten hadden de menschen geen gelegenheid meer om naar hooger terrein te vluchten en de vrouwen en kinderen werden in de boomen geheschen. Een dier boomen, waarin een meisje, werd ontworteld en verdween met het kind in den stroom.

De houding van de bevolking is voorbeeldig geweest.

Langs de rivieren staan veel bamboestoelen en hierin raakten veel goederen en bossen padi tusschen de doorns verward en na afloop der bandjir werd het grootste deel aan de eigenaren teruggebracht,

Sodiwongso, van wien 8 amet padi wegspoelden kreeg er 5 van terug. Over het geheel kwam op deze wijze ongeveer de helft terug.

Het bestuur nam 's morgens de volgende maatregelen:

Ieder, die daaraan behoefte heeft, kan per persoon per dag een katti rijst halen.

Niemand behoeft dus honger te lijden.

De niet getroffenen moesten hun ongelukkiger dessagenooten bijstaan in het opzetten van woningen.

Hieraan werd vlug voldaan.

Een week na de ramp had ieder gezin weer een woning, de huizen zijn wel klein en de materialen bestaan uit vele heterogene bestanddeelen, doch een ieder had al spoedig een dak boven zijn hoofd en een, al was het soms bescheiden huisje.

Ook in de pogingen om de dessa- en gewestelijke bruggen te redden, heeft de bevolking zich voorbeeldig gedragen. Hun pogingen om door het weg duwen van daken, bamboestoelen, boomstammen, die tegen de pijlers aandreven, deze te bevrijden en de bruggen te redden, waren te bewonderen door den moed, die hierbij ten toon gespreid werd. Tot over het middel in het bruisende water staande, elk oogenblik de kans hebbend om meegesleurd te worden. stonden ze te zwoegen en te sjouwen. Helaas dikwijls was hun pogen vergeefsch.

Ingenieus was de wijze, waarop het oude dessahoofd van Ngadem de groote brug bij de dessa voor een groot gedeelte redde. Aan de kanten van de brug stonden bamboestoelen en nu worden de lange bamboes half doorgekapt en met bamboe en rottan de brug zooveel mogelijk vastgesjord. Toen eindelijk de pijlers weggeslagen werden, zwaaide de geheele bovenbouw van de 50 meter lange brug tegen den oever en bleef daar hangen, vastgehouden door de vele taaie bamboes.

De door de ramp getroffen bevolking heeft zich door haar houding de steun van de publieke liefdadigheid waardig gemaakt. Van verscheidene kanten ontving ik reeds geldelijke bijdragen. Misschien is **u genegen, mijnheer de redacteur**, uw hulp daarbij te verleenen.

De hooger wonenden hebben hun lotgenooten krachtig bijgesprongen. Zelfs zij die persoonlijk getroffen werden, zooals Mohammad, die zijn groote, houten huis, zijn geld en sieraden verloor, gaf de hem teruggebrachte padi aan zijn armere lotgenooten cadeau; het dessahoofd van Geblek, zelf getroffen en meer anderen deden zoo. Er wordt dus wel geen honger geleden, maar de bevolking heeft zich door haar flink en waardig optreden bijstand waardig gemaakt en van de getroffen gemeenten zal nog heel wat gevergd worden. Het repareeren van de dessabrug zal ƒ1000 kosten, die van Koenir ƒ1200, die van Pranti ƒ1200 en zoo gaat het voort,

In totaal zullen de getroffen dessa's, zoo 't hout gratis wordt afgestaan, aan kap- en sleeploonen en aan de timmerlieden ongeveer ƒ15500 hebben uit te geven vóór de passage overal hersteld is; de koe-

FEUILLETON.

Het eigen Land.*)

Welke zijn misdaad was geweest wisten wij niet, maar hij stond in de registers opgeschreven als veroordeeld tot 20 jaar dwangarbeid. Ach, zooals hij waren er zooveel op het kleine postje in de bergen. Al die kettingjongens waren gehuisvest in de kazerne; 's morgens en 's avonds zag ik ze naar hun werk gaan en er van terugkomen over het pad, dat langs den tuin liep. Enkele uitverkorenen mochten meer huiselijke werkjes doen, zooals water halen uit de rivier beneden aan den berg, hetgeen een heele sjouw was, want de weg was steil, of ze hielpen in de stallen bij de paarden, tuinierden in den grooten moestuin, maar zooals ik zeg, dat waren alleen de uitverkorenen. Hoe ze eigenlijk die uitverkorenen waren, en van wie weet ik niet, maar ik denk, dat ze zich langzamerhand door hun werkkracht uit de havelooze bende gewerkt hadden en zoo deze meer prettige postjes, dan aan den weg werken en dergelijke zaken, voor hen bewaard waren. Er waren er twee, die ik dikwijls zag, dat waren Miskin en de andere, die geen naam had, geloof ik; in één woord, hij werd de man uit den tuin genoemd. Die twee werkten zoo stil den geheelen dag door en dikwijls dacht ik, wat zouden zij toch gedaan hebben? Waren het dieven? Moordenaars? Dit laatste leek me aannemelijker. Zeker in een oogenblik van mataglap is hun mes getrokken en een vriend of vijand doodelijk gewond. De man in den tuin was een nietig klein ventje, juist zoo'n mannetje om de rupsen van de kool te halen, jonge planten te verzorgen, de wilde laboe op te binden, hij had de zoogenaamde tangang dinging. Alles tierde en groeide bij hem. Hij had er pleizier in.

Miskin was een geheel ander wezen. Groot en sterk, met een ruige witte kop, alleen zichtbaar als hij de hoofddoek afdeed, zoo een wiens armen klaar staan om alles aan te pakken. De wildste paarden regeerde hij en hij was onvermoeid op groote tournées. Altijd was hij omringd door beesten, de papagaaien, de herten, den hond. Er was iets in de sfeer van dezen man, dat de beesten kalm maakte. Des nachts sliep hij in den stal, boven op de balken vlak onder het dak. Het was een heele gunst, dat hij niet in de kazerne hoefde te zijn en hij was er heel blij mee. Veel aandacht had ik echter niet aan hem geschonken, hij ging als verloren op tusschen de vele menschen, die er op zulk een post en groote onafzienbaren tuin met zijn vele huisjes en laantjes waren. Hij zal wel zoo'n echte duivelstoejager van de bedienden zijn geweest, van den koetsier, den paardenjongen, den huisjongen, in één woord van allen, en hij pakte alles aan, vond geloof ik alles goed als hij maar op het erf mocht blijven. Zoo was Miskin een weinig geziene, maar altijd gezochte persoon in onze omgeving geworden, zoo een, die bescheiden op den achtergrond blijft, maar langzamerhand onmisbaar wordt.

Het gebeurde zoo dikwijls, dat ik Miskin dagen lang niet zag, noch minder sprak, maar eens kwam hij regelrecht den tuin in, waar ik stond bij de vuurvonkende asters en zeide:

— Weet mevrouw al dat den tijd om is van den man in den tuin?

Ja, dat wist ik. Dien zelfden morgen was „de man uit den tuin” eerbiedig naar mij toe gekomen en had gezegd „dat zijn diensttijd om was”. De kettinggangers spreken nooit van hun straftijd, maar van hun diensttijd.

— Zoo, had ik geantwoord, en nu ga je dus terug naar Java?

— Ja, mevrouw, zoodra er een boot is.

Toen had ik hem iets als belooning gegeven voor wat hij gedaan had, waarop de gewone man uit den tuin een buiging voor mij maakte, die werkelijk een „edeleer” hem zou kunnen benijden; al de distinctie, die soms den Javaan eigen is, sprak daar uit.

— Geeft mevrouw dit aan haar tuinman? vroeg hij, dan dankt de tuinman haar vele malen.

Ik zeide dus aan Miskin, dat ik 't wist en vroeg natuurlijk wanneer zijn „diensttijd” nu om was.

— O! nog lang niet! nog lang niet, mevrouw! zei hij mistroostig en zooals ik hem wel eens meer had zien doen en zeker een gewoonte van hem was bij gemoedsbewegende oogenblikken, nam hij met één greep z'n als een pet gevouwen hoofddoek af, streek eens over zijn stuggen grijzen kop, zette toen de doek weer op en herhaalde het, hoofdschuddend:

— Nog lang niet, de jaren zijn niet te tellen.

Blijkbaar had het weggaan van den man uit den tuin, zijn eigen verlangen naar z'n land, naar z'n huis wakker geroepen en ik had meelij met hem, want ik wist wat het is, dat verlangen naar eigen grond, naar al het oude bekende......

Wij gingen wel niet terug naar „ons eigen land”, maar er kwam toch een tijd, dat er sprake van ons vertrek naar Java was en dat was al een heel ding na twee en een half jaar in de binnenlanden van Celebes te hebben gezeten, midden in de bergen,

*) Uit een pas verschenen bundel Schetsen van Mevrouw *M. C. Kooy-Van Zeggelen*, getiteld **Onderworpenen**, die ons door de Uitgevers *Meulenhof en Co.* te Amsterdam ter aankondiging werd toegezonden. De schrijfster is voor de lezers van ons blad een goede bekende, die wij niet meer behoeven aan te bevelen.
Red.-Com.

liearbeid aan bruggen is hierbij niet medegerekend.
Ook ondergeteekende neemt gaarne bijdragen in ontvangst.

De Resident van Rembang,
GONGGRIJP.

Alle bladen betuigen gaarne hun tusschenkomst te willen verleenen om giften voor de getroffenen in te zamelen.

Elders lezen wij, dat het S m e r o e f o n d s het goede voorbeeld heeft gegeven en *f* 400 heeft geschonken tot het verleenen van steun aan de bevolking van Rembang.

Heerendiensten. — Door den directeur van Binnenlandsch Bestuur is aan de hoofden van gewestelijk bestuur op Java — met uitzondering van die der Vorstenlanden — de volgende circulaire verzonden:

Bij artikel 1 der ordonnantie van 6 Augustus '09 (Staatsblad No. 410) werden de heerendienstregelingen voor de gouvernementslanden op Java, voor zoo veel noodig, aangevuld met de bepaling, dat geen heerendiensten worden gevorderd tot herstel van de aan groote post- en binnenwegen door het karretransport ten behoeve van particuliere en gouvernements-ondernemingen van landbouw en nijverheid toegebrachte schade, te boven gaande die, welke in verband met de plaatselijke omstandigheden door het algemeen verkeer zou worden veroorzaakt.

Terwijl tot dusver bij de classificatie der heerendienstwegen in den regel rekening gehouden werd met den omvang van het karretransport ten behoeve van gemelde ondernemingen in zijn geheelen omvang zoodat in de betrekkelijke heerendienstleggers het vereischt aantal dagdiensten werd uitgetrokken voor herstel ook van de door dat transport aan de wegen toegebrachte buitengewone beschadigingen, als hooger bedoeld, zal, met het oog op de aangehaalde, op 1 Januari j.l. in werking getreden verordening, die classificatie, waar noodig behooren te worden herzien in dier voege, dat daarbij slechts wordt gelet op de eischen, welke in verband met de plaatselijke omstandigheden het algemeen verkeer aan de wegen stelt, met uitsluiting dus van dat deel van het karretransport ten behoeve van particuliere en gouvernementsondernemingen van landbouw en nijverheid, hetwelk de grenzen van dat algemeen verkeer geacht moet worden te boven te gaan.

Vindt eene zoodanige wijziging in de classificatie der heerendienstwegen plaats, dan zal hiermede uit den aard der zaak gepaard dienen te gaan een herziening der registers van de verdeeling der heerendiensten.

De Koningin Wilhelmina-school.

De Bataviasche bladen deelen mede, dat wegens den overvloed van leerlingen op de bouwkundige afdeeling en de afdeeling voor werktuigkunde van bovengenoemde school, thans geen gratis leerlingen en geen leerlingen van andere scholen meer zullen worden opgenomen.

Kinder-vacantie-kolonie.

Uit Soekaboemi wordt aan de P r e a n g e r b o d e gemeld:

De kinder-vacantie-kolonie is thans in volle werking. Vijf-en-dertig kinderen uit Batavia en tien uit Buitenzorg zijn in de bekende gebouwen van het Hotel Selabatoe ondergebracht en genieten daar van het heerlijke klimaat en de goede voeding.

Dat de keuze der kinderen een zeer goede geweest is, bewijst wel het feit, dat velen uit zwakte zelfs geen wandelingen mogen meemaken en dus op hun rustbedden een open luchtkuur doormaken. Zelfs werd het noodig geacht, voor de patiëntjes, de eerste week negen in getal, een afzonderlijk ziekenzaaltje interichten. De dames-geleidsters hebben dan ook de handen vol werk, en de twee pleegzusters zijn onverpoosd bezig. Toch, niettegenstaande al deze drukte, vonden de dames nog den tijd belangstellenden rond te leiden en met het doel en streven van de vereeniging op de hoogte te stellen, wat steeds ten gevolge had, dat sympathie en steun voor de vereeniging verkregen werd.

Soerabajasche Effectenvereeniging. — In het S o e r. H b l d. lezen wij, dat er is opgericht de Soerabajasche Effectenvereeniging door de makelaars Harten Huber, Dunlop en Kolff, Gyselman en Steup, Tobias en Van Kuyk, Sirks en De Munninck. Toegetreden zijn de heeren Beauclerck en Co. Het doel is behartiging van zaken, den effectenhandel betreffende en het optreden als expert bij voorkomende geschillen, het houden van dagelijksche samenkomsten, aan andere niet-leden, makelaars, commissionairs en effectenhandelaars gelegenheid te geven tegen vaste maandelijksche contributies de call bij te wonen.

Het bestuur bestaat uit de heeren Harten, president; en De Munnick en Huber commissarissen voorloopig Het secretariaat wordt waargenomen door den heer Van Kuyk. Over veertien dagen is weer eene algemeene vergadering tot aanvulling bestuur met 2 commissarissen.

De Vezel-tentoonstelling.

De gemeenteraad van Soerabaja heeft besloten aan de vezeltentoonstelling een subsidie van duizend gulden te geven, haar buitendien vrij te stellen van gemeentebelasting en haar het kosteloos gebruik gedurende 6 maanden van het Missigit-plein te geven.

De Krambangan-leiding. — In plaats van het oude plan tot verbetering der Krambangan-leiding is nu besloten een nieuw plan-Westmaas te entameeren, door oppersing van rioolvuil. De kosten worden begroot op *f* 800.000.

Verbetering van Havens. — Een maand of drie geleden deelde het B a t. N i e u w s b l. mede, dat aan de firma Ten Bokkel Huinink, Korthals Altes en Van Thiel de Vries („East Asiatic Dredging Company,") was opgedragen de verbetering van de havenwerken te Semarang, en de verbetering en uitdieping van de haven te Tandjong Priok.

Zoowel te Semarang als te Priok moet 1 Juli

---

buitengesloten van alles en er werden koffers te voorschijn gehaald.

Dat werk is nu niet een onfeilbaar teeken van een spoedig naderend vertrek, maar als er zoo iets in de lucht hangt is het toch werkelijk niet te ongemotiveerd en een maand te voren bijvoorbeeld eens naar buiten te brengen en na te zien en dan, als men verlangt, och dan doet men wel eens iets geks!

Miskin's armen waren natuurlijk weer een onmisbaar artikel bij deze voorbereidingen en zooals bij alle bedienden en alle menschen op het erf kwam natuurlijk de vraag bij hem op: „Gaan ze weg?" en hij hoorde het: „ja, ze gaan misschien over een poosje weg!" „Voor goed?" „Ja, voor goed!"

Alweer menschen, die weg gingen, die „huis toe!" zooals hij dacht, hun „diensttijd" was zeker ook om. De zijne nog lang niet, o lang niet! De jaren waren niet te tellen!

Maar in zijn grijs hoofd begonnen de gedachten te spoken, naar huis toe! Het vlammetje van verlangen was opeens aangestoken in zijn hart, en het werd wilder, het laaide en sloeg door zijn heele ziel uit als een heftige brand! naar huis toe! naar je land terug!... O! zij zouden weg gaan en hij zou hier achterblijven. Er zouden andere menschen komen, die niets van hem wisten en hij zou weer moeten beginnen met goed te werken, met hun gunst te winnen. Hij had gedacht, dat deze wellicht lang zouden blijven, daarom vooral had hij zoo z'n best gedaan. Eens had hij gehoopt op een belooning, op iets, ja eigenlijk op een wonder, een kwijtschelding van straf!... ja, nu pas wist hij zelf hoe hij die stille gedachte gevoed had, hoe ze daar altijd en altijd geleefd had! want de jaren waren niet te tellen, er zou toch wel eens 'n wonder gebeuren! Had hij nu deze twee jaar weer voor niets gewerkt, moest hij nu weer beginnen? Weet iemand wàt het is, als je zoo verlangt, zóó dat 't je verteert van binnen, zóó dat je wel al zou willen schreien als je aan je land denkt, al ben je ook een groote, sterke man!?

Hij vatte moed en hij nam een besluit, maar het kostte veel moeite en geld ook nog, want Miskin kon niet schrijven, Cromo, de man, die zoo mooi de signalen in de kazerne blies, wel, die schreef prachtig en dien zou hij het vragen, geld kon hij er voor betalen. Daarom vroeg hij een nacht in de kazerne te mogen slapen en daar gebeurde 't groote werk bij het vage licht van een walmend lampje achter de ziekenloods. Cromo schreef den brief met groote krulletters, na eerst drie kladjes te hebben ontworpen, maar eindelijk was het, zooals Miskin het hebben wou, stond er in, waarop het op aan kwam, precies zooals hij het dacht en met zijn schat gewapend en met een stuk geld minder in zijn beurs kwam hij 's morgens vroeg terug.

Nu kwam het er op aan den brief te geven, maar geen enkel moment was gunstig. Het was er niet rustig genoeg voor, ze zouden zijn brief niet met aandacht lezen en hij dacht aan het theeuur, wanneer mijnheer en mevrouw buiten te zaten onder den grooten boom, 't uur waarop de postbode wel eens kwam en hij hen brieven had zien lezen, ja waarop zelfs wel eens begunstigde Boegineezen vertrouwelijk hun hart kwamen uitstorten over een perkara, die ze niet op de vergadering wilden behandelen.

Zoo kwam het, dat er 's middags om vijf uur een wit papiertje uitkeek tusschen de groote kop en schotel van meneer, die op het theeblad stond. Het was Miskin's brief en hij luidde aldus:

„Met onderdanige groeten richt zich tot den Heer Petro, die zetelt te Soppeng en die 't bestuur voert over dit land, uw dienaar, genaamd Miskin, die duizend malen vergiffenis vraagt, als de groote Heer dit noodig acht, voor zijne vrijheid, dat hij een brief richt tot de voetzolen van den grooten Heer.

„Uw dienaar is gestraft door den grooten Heer met twintig jaren dwangarbeid in de ketting en daarvan zijn er nu reeds zeven voorbij.

„In de laatste twee jaren heeft uw dienaar trouw de soldaten van de compagnie gevolgd en alles gedaan wat van hem gevraagd werd, zonder er op te letten of zijn lichaam moe was, of de vijanden van de compagnie hem konden dooden, en nu heb ik vernomen, dat de groote Heer weg gaat en daarom vraagt uw dienaar U duizend maal vergeving, dat hij vroeger slecht is geweest en smeekt uwe hulp, opdat hij kan wederkeeren naar zijne dessa, want droevige tijdingen hebben uw dienaar bereikt over zijn vrouw en zijn kinderen.

„Ziet Heer, de haren van uw dienaar worden reeds grijs en hij vreest, dat zijn levensdagen niet genoeg zullen zijn om het einde van den straftijd te halen. Dat de groote Heer ontferming toone over zijn slaaf en bewerke, dat hij spoedig kan wederkeeren naar zijn vrouw en kinderen.

„God zegene den grooten Heer en geve hem voorspoed en hooge waardigheden, zoo zij het."

Zijn vrouw en kinderen! ach, het is waar, al te sentimenteel moet de inlander niet behandeld worden. Wij weten maar al te wel, hoe zij door medelijwekkende familieomstandigheden ons gevoel trachten op te wekken. Het is altijd een mama, die op sterven ligt, of een kind dat ziek is, of een vader die begraven moet worden, wat zij gebruiken om ons te roeren, maar een enkele keer is wel eens zooiets als liefde voor het land en het huisgezin, een enkele keer schreit er wel eens een ziel naar verloren geluk en wàt dan, als we dien enkele maal de hand niet uitsteken om te helpen vanwege die anderen, die profijt wilden trekken van ons gevoel?

Er werd naar Makassar geschreven over Miskin.

begonnen worden. Het werk in Priok moet opgeleverd zijn 1 Juli 1911, in Semarang 1 Januari 1913. Het noodige bagger-materiaal is al naar Java onderweg, zoodat, ernstige ongevallen voorbehouden, op tijd zal kunnen worden begonnen.

Voor de Universiteit.

De Preanger-Bode deelt mede, dat 't hoofdbestuur van „Insulinde" aan de Universiteits Vereeniging heeft medegedeeld, dat „Insulinde" als rechtspersoon zich bij de nieuwe vereeniging aansluit en in verband met het ledental, dat meer dan duizend bedraagt, jaarlijks de maximum contributie van ƒ100.— zal betalen.

Ook de afdeeling Semarang van „Insulinde" zal een afzonderlijke bijdrage van ƒ100 aan de Universiteits-Vereeniging geven.

WEST-INDIË.

SURINAME.

De West schrijft, dat er eindelijk kans schijnt te bestaan, dat naast de gouvernementsonderneming Slootwijk, ook particuliere rubberondernemingen in Suriname zullen verrijzen. Het blad meldde dan.

„Te Londen is het prospectus verschenen van de Dutch Guyana Balata and Rubber Consessions Company, met een kapitaal van ƒ1.200.000.

Met een der jongste mailbooten is hier aangekomen de heer C. F. Patterson, vertegenwoordiger van een groot Londensch Syndicaat, hetwelk uitgebreide plantages bezit in Ceylon, waar de heer Patterson zelf thee- en suikerplantages bezit.

De heer Patterson is hier gekomen om uit te zien naar landerijen voor de rubbercultuur. Hedenmorgen is hij naar Saramacca vertrokken om een bezoek te brengen aan de plantage Caledonia.

Anderzijds vernemen wij dat door den heer J. M. da Costa stappen worden gedaan voor de oprichting van een Hevea cultuur-onderneming op groote schaal. De plannen daartoe moeten reeds vrij vaste vormen hebben aangenomen.

De ongunstige berichten omtrent de balata-industrie houden aan. Wij hopen dat zij nu ook zullen doordringen tot het bestuur dat tot dusverre de zaak van den luchtigen kant opnam.

Uit de meeste districten wordt bericht, dat, in weerwil van enkele dagen zware regens, over het geheel de regenval beslist onvoldoende was om aan het bedrijf succes te verzekeren. Houdt deze toestand aan, dan ziet de toekomst voor de industrie er dit jaar zeer ernstig uit.

De droogte maakt het passeeren van de watervallen zeer moeilijk. Onlangs is van de Boven-Marowijne eene boot in een der vallen omgeslagen, waardoor 1600 K.G. balata verloren gingen."

De Koloniale Staten van Suriname hebben voorloopig verslag uitgebracht over het ontwerp betreffende de voorgenomen inkapping van cacao-boomen op drie plantages.

Het ontwerp werd door de meerderheid met instemming begroet. Een lid verklaarde bezwaar te hebben zijn stem voor het ontwerp uit te brengen. Waar toch gezegd wordt dat de inkappingsproeven zulke uitstekende resultaten hebben opgeleverd, bestond er z. i. geen aanleiding thans over te gaan tot het doen van een nieuwe proefneming met steun van het Gouvernement, zoodat hij geen vrijheid vond daartoe mede te werken. Eerstbedoelde leden wezen er echter op, dat in de Memorie van toelichting zeer terecht wordt opgemerkt, dat verdere proefnemingen nog worden noodig geacht om door meerdere resultaten het vertrouwen in het met de inkapping te verkrijgen succes te versterken en te bevestigen.

De inkapping der cacaoboomen op Suzannasdaal blijft tot steeds gunstige uitkomsten leiden. Einde Juni hoopte men 500 balen cacao van die onderneming te zullen hebben geoogst, waardoor zij alle andere plantages ver achter zich laat.

Wat de bacoven-cultuur aangaat vernam De West van den vertegenwoordiger der United Fruit Company dat zijne maatschappij niet bereid is nieuwe contracten te sluiten voor den verkoop van bacoven.

De Company heeft besloten hare verplichtingen in deze kolonie niet uit te breiden boven de 3212 H.A. in het contract vermeld.

Zij heeft reeds geweigerd contracten aan te gaan voor belangrijke uitbreidingen, die met buitenlandsch kapitaal waren voorgesteld.

„De Fransche vluchtelingen treden in Suriname tegenwoordig weer driest op. Zij moeten zelfs den politiepost aan de Wanekreek hebben aangevallen. Deze post die het overloopen van déporté's moet tegengaan, bestaat uit...... één man. Er is nu een versterking van 2 man van Albina daarheen gezonden.

Naar men zegt hebben déporté's te Sint Laurent in Fransch Guyana getracht de gebouwen in brand te steken, wat echter mislukte, schreef De West.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Bereden Volkscommando's in de Minahassa. In **De Menado-Courant** van 24 Maart 1910 no. 39, komt het bericht voor, dat er besprekingen hebben plaats gehad over bestaande plannen om bereden Volkscommando's in de Minahassa op te richten.

Zij, die daarvoor in aanmerking zouden worden gebracht, moeten geneeskundig worden onderzocht, en physiek geschikt bevonden de hun toegedachte taak te verrichten. De ingedeelden zouden worden vrijgesteld van alle heeren- en gemeentediensten, terwijl het paard voor eigen rekening zou moeten worden aangeschaft en onderhouden. Kleeding en bewapening zouden van Regeeringswege worden verstrekt.

De schrijver van het bericht zou de invoering van dien maatregel, die zoowel in het voordeel van de Regeering als van het Minahassasche volk is te achten, zeer toejuichen, vooral ook omdat het daaruit zou blijken, dat het Nederlandsche Gezag vertrouwen stelt in de goede trouw van de Minahassasche bevolking en dat deze in staat zou worden geacht mede te werken aan de bevestiging en 't behoud van het Gezag.

De schrijver achtte het evenwel niet onmogelijk, dat bij de invoering van den gedachten maatregel velen er, anders over zouden denken en er bij de bevolking een zekere deining zou kunnen ontstaan, maar toch zouden die moeilijkheden z. i. wel kunnen worden overwonnen.

Zooals bekend is, was de Hoekoem Besar van Sonder, E. W. J. Waworoentoe, destijds zeer vóór dezen maatregel in kwestie gestemd; zelfs bracht hij over dat onderwerp een advies uit aan den toenmaligen Resident van Menado, dit is opgenomen in De Indische Gids van het jaar 1901, blz. 50—55.

Beweging inzake het onderwijs op de Sangir-Eilanden (Menado). Hoofden en bevolking op de Sangireilanden hebben zich, blijkens het voorkomende in **„De Menado-Courant"** van 24 Maart 1910 no. 39 op besliste wijze partij gesteld en zich voor het behoud van de neutrale gouvernementsschool verklaard.

Zulks is o.a. gebleken bij aankomst op 27 Februari j.l. van den Regeeringscommissaris Frijling en den heer Mr. Kielstra te Petta, waar zij door den Radja van Taboekan, D. Sarapil, werden ontvangen en naar diens woning geleid. Ook de betrokken inspecteur van het Inlandsch Onderwijs maakte de reis mede.

De Radja had op de bijeenkomst van dien dag de gelegenheid om, namens het volk op de Sangireilanden, met kracht op te komen voor de belangen dier bevolking en het behoud van de neutrale gouvernementsschool te bepleiten, daarbij aanbevelende het aantal gouvernementsscholen uit te breiden op die plaatsen, waar die onderwijsinrichtingen nog niet bestonden.

Vooraf waren reeds 2 rekesten aan den assistentresident van Taroena ingediend, inhoudend het aan de Regeering gerichte verzoek de gouvernementsscholen niet aan het Zendelinggenootschap over te dragen.

Het eerste was geteekend door de Radja's van Taboekan, Taroena en Manganitoe; het tweede door den Radja van Taboekan en zijne ondergeschikte hoofden als de djoegoegoe, de kapitanlaoet, de Hoekoem-Majoor en anderen.

Behalve deze twee rekesten had ook de bevolking van Taboekan, middels 16 rekesten, voorzien van meer dan duizend handteekeningen, van haar wensch doen blijken de thans bestaande regeling te handhaven. *)

Op de samenkomst hield de Radja van Taboekan zijne bewering vol, dat het beter was geene scholen te hebben dan scholen van het Genootschap.

Na het onderzoek te Taboekan zette de Regeeringscommissie hare reis voort en bezocht zij de gouvernementsscholen te Enemawira alwaar het grootste aantal leerlingen den Mohamedaanschen godsdienst beleidt, alsmede die te Talèngèn en te Manganitoe.

Over het nemen van woekerrente ter Oostkust van Sumatra. In **De Pertja Timor** van 18 April 1910 no. 31, wordt een staaltje geleverd van de wijze, waarop de Chitties en de Bengaleezen, beiden afkomstig uit Engelsch-Voor-Indië, ter Oostkust van Sumatra zich weten te verrijken, ten koste van den geldzoeken-

---

Het lag natuurlijk in de hand van den gerechtelijk ambtenaar aldaar, om Miskin's straftijd korter te maken, maar om den man teleurstelling na opgewekte hoop te besparen, zouden wij er hem niets van zeggen. Als dan het antwoord van Makassar „ja" luidde was de vreugd groot genoeg, luidde ze „neen", dan werd alles dood gezwegen.

En zoo zwegen wij en Miskin zweeg ook. In zijn oogen was altijd de vraag: „Heb je mijn brief gelezen?" Als ik in den stal kwam om naar het gras van de paarden te zien, dan zag ik het weer: „Heb je mijn brief gelezen?"... als hij het erf aanveegde of de herten in het kamp joeg en ik kwam er bij, dan zag ik het: „Heb je mijn brief gelezen?"

Zoo graag had ik 't willen zeggen: „Je aanvraag is in zee. Hier kunnen we er niets aan doen!" maar ik zweeg.

En Miskin zweeg en langzamerhand kwam er op dat gezicht iets wanhopigs, toen iets berustends. „Ze hebben den brief geen aandacht geschonken, ze hebben hem niet gelezen, misschien is hij wel weggeraakt!" en hij deed zijn werk als altijd. Ik zag geen verslapping van kracht, hij was als altijd uiterlijk, innerlijk misschien niet en vroeg ook niet meer zijn stomme vraag... hij werkte maar door en de beesten zaten bij hem en de hond blafte uitgelaten als hij hem zag.

En na een maand kwam onze overplaatsing. De koffers, die alweer binnen gebracht waren, werden weer naar buiten gehaald. Er was druk werk. Miskin hielp mee. Zijn gezicht stond strak, af en toe zag ik hem den hoofddoek afnemen en met zijn hand door het grijze stoppelhaar gaan, maar dan werkte hij weer vlug voort; dan was 't of hij weer nieuwe kracht had opgedaan en ik zag de armspieren opzwellen als hij spijkers uit de kisten trok.

Voor wij heen gingen hadden de bedienden een „sedaka". Die werd des avonds in den achtertuin gehouden en ik moest er bij komen kijken, in elk geval het feest zoogenaamd openen.

Ze zaten daar allen fantastisch verlicht door de lampjes, die op den grond stonden, om het eten heen, rijst, vleesch en vruchten in blaren; de priester deed het woord, prevelde een zegenbede, eerst voor mij, toen voor de anderen, allen op hun beurt. Miskin zat naast den priester met zijn armelijk pakje aan, een wit en blauw gestreepte borstrok met korte mouwen. 't Was of het op zijn gezicht stond „Wat komt er op aan wat ik aan heb!" De anderen waren allen aandachtig, een soort plechtigheid lag op de bruine gezichten, maar geen was zooals dat van Miskin. Was het omdat ik wist van zijn leed of was het werkelijk zoo, lag de wanhoop, maar een soort berustende wanhoop, op het gezicht van dien sterken kerel? Voor ieder bad de priester, prevelde hij z'n wensch en toen Miskin aan de beurt kwam, zag ik het hoofd van den kettingganger voorover buigen, maar zijn blik bleef op de vlam van een lamp gericht, met zulk een uitdrukking van starheid, dat het mij aan het hart ging...

Toen nam ik het besluit het hem toch te zeggen. Te vertellen, dat zijn brief gelezen was, dat er iets voor hem gedaan werd, en 's morgens vroeg, toen wij ons inpakwerk voortzetten en hij mede had geholpen een kast te verzetten, hield ik hem even aan.

— Miskin!

Hij keek mij vragend aan, hij hoorde iets in mijn stem.

— Dien brief... zijn oogen gingen wijder open, de brief, zijn brief!

— Dien brief van je hebben we wel gelezen, maar meneer hier kan er niets aan doen. Nu heeft meneer een brief geschreven naar de groote heeren in Makassar om te vragen of je misschien kwijtschelding kunt krijgen, maar het antwoord er op is nog niet gekomen. Je moet maar wachten, misschien komt het als we weg zijn, maar misschien komt het ook niet, daar kan meneer niets aan doen, hoor, die heeft het voor je gevraagd.

Zooals de zon langzaam een somber landschap verlicht en het verandert, zoo was deze tijding voor het bruine gezicht van Miskin.

Hij kon niets zeggen, geen woord kwam er van zijn lippen, maar de glans werd een schitterend licht in zijn oogen en toen liep hij hard weg... hard den zonnigen tuin door, waar hij verdween bij de stallen.........

Er kwamen nu zulke drukke dagen, dat ik geen tijd meer had aan het geval met Miskin te denken. Ik zag hem voor het eerst weer op het oogenblik van ons vertrek. De paarden waren gezadeld en Miskin stond bij het hek en hield het mijne aan den teugel nog vast en bracht me tot beneden aan den heuvel, waar de anderen, allen, die meegingen en ons tot over de grens brachten, wachtten. Toen zei ik: „Laat het paard maar los, Miskin!" en Miskin, de vuile kettingganger, keek me aan met een paar oogen, die ik nooit vergeten zal. Daar was in te lezen: „Ik ga ook weg! eens! eens! naar huis toe!"

— Zal je goed voor de herten zorgen? vroeg ik.

— Ik zal voor alles zorgen, zei hij, hij had immers weer hoop en moed en kracht om alles te doen.

En wij verlieten het huis en den tuin en 't prachtige bergland.........

Twee maanden daarna hoorde ik, dat Miskin kwijtschelding van straf had gekregen en terug was naar zijn eigen land.

---

den kleinen man, aldaar en hoe zij dezen naakt weten uit te kleeden.

Een Bengalees kwam o.a. uit Voor-Indië in de Residentie Oostkust van Sumatra en bezat absoluut niets. Ten einde in zijn levensonderhoud te voorzien, trad hij als oppasser in dienst op een maandgeld van ƒ15.— waarvan hij ƒ5.— gebruikte voor zijn levensonderhoud en ƒ10.— spaarde.

Na tien maanden had hij ƒ100.— overgespaard, welk geld hij bij een geldzoekenden wist te plaatsen tegen 37% per maand.

Voorts nam hij zijn ontslag uit den dienst ter plaatse en vertrok naar elders, alwaar hij wederom als oppasser in dienst trad en dezelfde tactiek volgde, met het gevolg, dat hij binnen zeer korten tijd een kapitaaltje van ƒ1000 had bijeengebracht.

De Chitties maken het wel niet zoo bont, doch zijn toch alles behalve goedkoop bij uitzetting van gelden. Bij hen variëert de rente tusschen 36% en 30% 's jaars.

Het eerste bedrag is de gebruikelijke rente; het laatste bijzonder goedkoop. Zij stellen echter ook nog andere eischen:

Aannemende, dat iemand ƒ 100.— opneemt voor den tijd van tien maanden, tegen 3% 's-maands, zoo wordt door den geldschieter dadelijk een geteekend en gezegeld schriftelijk schuldbewijs verlangd, waarin ƒ130.—, d. i. dus de geleende som, plus 10 maanden rente als de verschuldigde som wordt opgenomen, terwijl maandelijks een bedrag van ƒ13.— moet worden afbetaald.

Eenmaal in gebreke blijvende deze aflossing te voldoen, wordt wederom 3% 's maands van het ontbrekende in rekening gebracht.

De Chitties zijn met het in leen geven van geld in het geheel niet moeielijk, mits door den kleinen man twee borgen worden aangewezen.

Blijft gene dan in gebreke zijne geldelijke verplichtingen na te komen, dan wordt met de borgen een nieuw contract opgemaakt en hen het vel over de ooren gehaald.

Opmerking verdient nog, dat het indienen van geldelijke vorderingen bij de magistraten in het voordeel is van den geldschieter.

De behandeling van zulk een vordering eischt al spoedig een tijd van drie maanden en gedurende die periode is de geldschieter verzekerd van de 3% rente 's maands.

De kosten van het geding zijn natuurlijk voor den schuldenaar.

*) Ter toelichting diene dat te Taboekan zijn: 8850 Christenen, 4600 Mohamedanen en plm. 14550 van anderen godsdienst. Totaal plm. 28000 zielen.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Berichten van de hoofdplaats Ambon.

a. de viering van den geboortedag van den Keizer van China.
b. het aandoen van de Reede te Ambon door twee Japansche oorlogsschepen.

Bij het lezen van den inhoud van de **Pewarta Soerabaija** van 12 April j.l., no. 82, vielen de beide bovenvermelde berichten op.

Uit het eerste blijkt, dat de geboortedag van Z. M. den Keizer van China, Soean Thong, met groote eenstemmigheid en opgewektheid door de ter hoofdplaats Ambon wonende Chineezen is gevierd geworden. De Chineesche banier was, evenals het Vereenigingslokaal der Chineesche Vereeniging Tiong Hoa Koen Tiong Hwee Koan, met bloemen en planten versierd, voorts werd het onmisbare Chineesche vuurwerk afgestoken, terwijl spelen en enkele plechtigheden niet ontbraken.

Op die wijze hebben de Ambonsche Chineezen uiting willen geven aan hunne nationale gevoelens ten opzichte van den Keizer van China en het Chineesche moederland.

De feestelijke stemming werd op denzelfden dag verhoogd door de aanwezigheid van twee Japansche oorlogsschepen die op hun reis naar Australië de reede van Ambon aandeden, in het belang hunner watervoorziening, n.l. de Asoe en de Soja.

De Asoe, 7500 ton groot en bemand met 600 koppen, buiten de officieren, stond onder commando van een Kapitein ter Zee.

Het tweede schip, groot 9000 ton bemand met 850 koppen, behalve de officieren, werd gecommandeerd door Admiraal Injo.

Ook een neef van den Mikado, ongeveer 30 jaar oud was op dezen bodem in functie.

Op den avond van den dag van aankomst werd op beide schepen, ieder voorzien van vier electrische lampen, met electrisch licht gewerkt.

Een der officieren begaf zich na aankomst ter reede naar den wal, ten einde advies te vragen aan het bestuur der Hwe Koan Vereeniging ter hoofdplaats en inlichtingen in te winnen omtrent mogelijke inname van drinkwater voor de bemanning der schepen.

Voor de bemoeienissen van het bestuur der Chineesche Vereeniging ten deze, werd dank gezegd en den volgenden dag, ten tien ure voormiddags, aan den Voorzitter der Vereeniging, Ooei Kang Peug en diens Secretaris, D. S. Tan, gelegenheid gegeven een bezoek aan boord van de Asoe te brengen.

De Luitenant ter Zee Kamoera, ontving en onthaalde de gasten op zeer beleefde wijze en verstrekte alle inlichtingen, welke werden verlangd.

De gesprekken werden in de Engelsche taal gevoerd.

Met belangstelling werd door de Chineezen vernomen dat de Asoe vroeger een Russische kruiser was geweest, welke in den Russisch-Japanschen oorlog was gezonken, en, na de noodige herstellingen te hebben ondergaan, door de Japansche Regeering weder in dienst was gesteld.

Ook werd de vuurmond getoond door welks schot Admiraal Togo werd gedood.

Den volgenden dag werd de Soja bezocht.

Den daarop volgenden dag bezochten de officieren het Vereenigingslokaal der Chineesche Vereeniging en vermaakten zich daar met het biljartspel.

Eerst den zesden dag werd de reis naar Australië voortgezet.

Bij het bezoek op de schepen scheen bijzonder de aandacht der Chineesche gasten te trekken, dat de Japanners aan boord geheel de oude Japansche levenswijze volgden.

Zij aten nog uit kommen op Japansche wijze en dronken de thee op dezelfde wijze, als in China gebruikelijk is. Aan wal dronken zij niet anders dan limonade.

De Japansche matrozen gedroegen, volgens het blad, zich tijdens het passagieren onberispelijk, heel wat ordelijker en fatsoenlijker dan hunne Europeesche collega's, die, veelal na het gebruik van te veel alcoholica, zoo dikwijls tot last zijn van de bewoners in de kampongs en dan o.a. veel schade toebrengen aan het meubilair in de woningen.

Staatsschuld van het Chineesche Keizerrijk. — In Het Koloniaal Weekblad van 6 Mei 1910, no. 18, werd reeds vermeld, dat er eene beweging in China gaande was welke ten doel had alle Chineezen, ook de émigranten in Ned.-Indië, op te wekken mede te werken aan de afwikkeling van de Staatsschuld, in de eerste plaats die van de verschillende Regeeringen.

De wijze, waarop zulks moest geschieden, werd echter toen niet aangegeven.

Thans bevat de **Pembrita Tjoeng Wa** het bericht, dat de Keizer van China, tot zijn groote vreugde, de oprichting van de verschillende fondsen, als het Marinefonds e. a. heeft vernomen en dat het zijn wensch is, dat van de zijde der provinciale besturen niet den minsten dwang ten deze op de bevolking worden uitgeoefend.

Aan ieder onderdaan van het Chineesche Keizerrijk moet alle vrijheid worden gelaten.

De wenschelijkheid voor de Chineezen in Ned.-Indie zich de kennis van de Engelsche taal eigen te maken. — Dr. Ngo Teng Hong, een half-bloed-Chinees uit de Straits-Settlements, heeft, op zijn reis van Washington naar China, in het laatst van het vorige jaar, tijdens zijn verblijf te Londen, de gelegenheid aangegrepen in eene vereeniging aldaar als zijne meening uit te spreken, dat het aanleeren der Engelsche taal voor de Chineezen alleszins aanbeveling en zeker de voorkeur verdient boven de kennis van de Nederlandsche taal.

Eerst wanneer de Chinees zijn taal en de Engelsche taal goed machtig is, kan hij z. i. tot het aanleeren van andere Westersche talen overgaan.

Nederlandsch-Indische Chineezen, die Groot-China willen bezoeken, kannen zich met het Engelsch daar ten allen tijde overal redden, ook al zijn zij het Chineesch minder goed machtig.

Zooals bekend is, wordt op de Tiong Hoa Hwe Kwan-scholen te Batavia de Engelsche taal onderwezen en het ligt ook in het voornemen dier Jong Chineesche Vereeniging het onderwijs in die taal op de scholen elders in te voeren, doch vele Chineesche ouders trekken geen partij van die gelegenheid hunne kinderen de kennis van de Engelsche taal bij te brengen; daarom hoopte Dr. Ngo Teng Hong, dat het door hem gesproken woord er toe moge bijdragen de Chineesche ouders in Ned.-Indië te bewegen hunne houding in deze te wijzigen.

Van Vreemde Koloniën.

De nieuwe Duitsche minister van Koloniën.

Het Koloniale Zeitschrift wijdt een hoofdartikel aan den nieuw opgetreden Duitschen minister van koloniën von Lindequist en schrijft daarbij o.a. het volgende:

Von Lindequist deelde ten aanzien van verschillende principieele quaesties niet in de meening van zijn chef, Dernburg. Hij wist echter met opmerkelijken tact geschillen te vermijden en toch zijn denkbeelden te doen zegevieren.

In de koloniën verwacht men, dat het optreden van den nieuwen minister aanleiding zal geven tot belangrijke wijzigingen in de groote lijnen der Duitsche koloniale politiek. Over het geheel hopen de Europeesche ingezetenen in de koloniën, dat het-bestuur voortaan niet meer tegen hen zal ingaan, doch met hen zal samenwerken. Vooral hoopt men, dat de economische belangen der Europeesche gemeente meer zullen worden behartigd. Zoo rekent men in Oost-Afrika op een nadere regeling van den arbeid der inboorlingen en op meer werkzame deelneming van de particulieren aan het bestuur. Men wenscht dat in deze kolonie evenals in Zuid-West-Afrika de immigratie van Duitsche landbouwers zal worden aangemoedigd. Zuid-West-Afrika verlangt dat aan de autonomie der kolonie meer uitbreiding wordt gegeven, terwijl men ook wijziging wil zien gebracht in de bepalingen betreffende de exploitatie van diamantvelden. Groote moeilijkheden wachten den nieuwen minister bij de regeling van de hangende geschillen met de groote maatschappijen. Daar hij echter, als oud-gouverneur van Duitsch Zuid-West-Afrika, geheel op de hoogte is van het vraagstuk, wordt vertrouwd dat hij deze zaak naar genoegen zal weten te regelen. In Kameroen is de hoop op vervulling van den wensch naar een spoorweg, die het Zuiden der kolonie moet ontsluiten, verlevendigd. Ten slotte zullen de Europeesche handelaars in Nieuw-Guinea wel opnieuw aandringen op wijziging van de voor den handel bezwaarde tarieven van in- en uitvoerrechten.

Wat Oost-Afrika aangaat, zij hier nog aan toegevoegd, dat nu juist weder een voorstelling in behandeling is om aan de kolonie eene zekere zelfstandigheid toe te kennen en daartoe een bestuursraad in te stellen, ten deele uit ambtenaren bestaande en ten deele uit particulieren.

Hier zouden de kiezers een aantal candidaten mogen aanwijzen, waaruit dan het bestuur voor de benoeming der leden eene keuze zou doen. De geheele kolonie zou te dien einde in eén drietal kiesdistricten worden verdeeld. Het planterssyndicaat van O.-Afrika heeft reeds als zijne meening te kennen gegeven, dat de particuliere belangen door zulk een raad in geenen deele zouden zijn vertegenwoordigd.

De goeroe-manie in Engelsch-Indië.

Een Indiër schrijft aan de T i m e s o f I n d i a, dat in Engelsch-Indië evenals in Westersche landen het occultisme in den laatsten tijd onder de beschaafde klassen veld won. Daarbij is in het Westen van Indië de vereering van den goeroe gekomen, die, in de oude tijden zeer sterk, onder den invloed der Westersche beschaving nagenoeg was verdwenen, doch nu weder op den voorgrond is getreden.

Voor den goeroe is het een bepaald teekenend verschijnsel, dat hij zich van alle maatschappelijke regels niets aantrekt en elk gevoel van schaamte heeft afgelegd. Een voldoende lichaamsbedekking wordt absoluut onnoodig geacht, en men kan den goeroe nagenoeg steeds onderscheiden aan zijne gebrekkige kleedij. Onreinheid is eene eigenschap, die eene bijzondere aantrekkingskracht uitoefent in den goeroe, aan wiens invloed kennismaking met het inwendige van een gevangenis zelfs niets te kort doet. Na verloop van zekeren tijd is het geloof of de kaste van den goeroe slechts bijzaak voor zijn getrouwen. Zoo kan men een Mohamedaanschen goeroe hebben, die zijne trouwe leerlingen onder de Hindoes vindt.

Door den roep van gedurende geruimen tijd te kunnen vasten is de goeroe zeker, door velen hoog te worden geëerd. Men behoeft zelfs niet eens proefondervindelijk te bewijzen, dat men die gave bezit. Het is reeds genoeg wanneer enkele leerlingen dien roep van den heilige verbreiden. Door afschuw van geld aan den dag te leggen, werkt de goeroe wonderen. Niet lang duurt het of hem wordt het geld met handen vol toegeworpen, dat hij dan met gemaakte onverschilligheid kan opsteken. Wie eens in eene trance — ware of geveinsde — heeft verkeerd, is er zeker van dat hij zijn leven lang de menschen kan onthalen op verhalen van goddelijke visioenen, die onvoorwaardelijk geloof vinden.

Eenmaal het tot goeroe gebracht hebbende, zullen de leerlingen al zijne handelingen uitleggen op de gewenschte wijze. Wie zijn leerlingen bij voorkeur zoekt onder de hooggeplaatsten, zal deze naar uwe zien uitleggen in dien zin, dat hij met de zuiverste motieven de kern van het land wenscht te bekeeren. Dat zulk een discipel een mooi huis voor den goeroe laat bouwen en deze dat aanneemt is volstrekt geen bewijs voor zijn wereldschen aard. Geeft 'n goeroe de voorkeur aan het zwakke geslacht, wel, dan acht men niets natuurlijker, dan dat hij de wereld wenscht te verbeteren met behulp van de opvoedster van het kind.

Een goeroe krijgt al spoedig den roep, een profetischen blik te hebben. Ieder wendt zich tot hem en het is nu maar de kunst, om de menschen met nietszeggende antwoorden op hunne vragen tevreden te stellen. Vraagt een speculant of hij zal slagen, dan luidt het antwoord bijv. dat de mangga zoet smaakt. Vraagt een ander of zijn paard bij de wedrennen zal winnen, dan maakt het antwoord, dat de lucht er betrokken uitziet van daag, hem reeds gelukkig. Al die nietszeggende antwoorden zullen op de gewenschte wijze worden uitgelegd, wanneer het feit, waaromtrent men eene voorspelling verzocht, achter den rug is.

De goeroe moet er ook eene bijzondere eigenaardigheid op na houden, dat hoort zoo bij het vak. Zoo zijn er goeroes, die zich voor een ieder, dien zij op hunnen weg ontmoeten, op den grond werpen. Een ander deelt links en rechts kussen uit, terwijl er ook weer goeroes zijn, die allen, die zij ontmoeten, zegenen. Weer een ander houdt er de eigenaardigheid op na om zijnen bezoekers een snuifje aan te bieden, dat dan als een kostbaar erfstuk wordt bewaard.

In dit land van lichtgeloovige lieden kan een ieder die genoegzaam excentriek is, er zeker van zijn volgelingen te vinden. Wie ondernemend genoeg is, kan zelfs zijn faam naar buiten doen verspreiden. Een reisje naar Amerika werkt wonderen, wijl daar wel enkele krankzinnige lieden te vinden zijn, die den bezoeker hemelhoog verheffen als een nieuw wereldwonder.

De schrijver wil niet zeggen, dat al die goeroe's met hunne volgelingen bewuste bedriegers zijn. Met enkelen is dit echter zeker wel het geval, anderen zullen het slachtoffer zijn van zelfbedrog, terwijl de groote massa der volgelingen lieden zijn, die zich aangetrokken voelen door het occultisme en afgestooten door de rede en nu op de wijze, die zich aanbiedt, aan hunne neiging toegeven.

Schrijver besluit met een beroep op de betere natuur zijner landgenooten om niet tegen de werkelijke belangen van het land in zulke lieden, die op zijn zachtst door zelfbedrog op een dwaalspoor gebrachte idioten zijn aan de menschen ten voorbeeld te stellen.

Naturalisatie in Indo-China.

We hebben reeds medegedeeld, dat men ook in Indo-China lieden aantreft, die tegen betaling inlanders als hunne kinderen erkennen, en dat de gouverneur van Cochinchina zich genoodzaakt voelt om maatregelen te nemen tegen deze praktijken van Europeesche nietsdoeners, wier aantal in Indo-China met den dag toeneemt.

De gouverneur Courbeil heeft toen in een rondschrijven aan de ambtenaren van den burgelijken stand opgedragen, om zich behoorlijk te overtuigen van de juistheid der verklaringen betreffende erkenningen en aan de rechtbanken die gevallen mede te deelen, welke huns inziens aanleiding geven om tot vernietiging der erkenning te besluiten.

Het is nog zeer de vraag of deze maatregel tot het gewenschte doel zal leiden, maar nu hebben de inboorlingen, die zich willen laten naturaliseeren, er al weer wat anders op gevonden.

Volgens het Fransche recht, wordt het kind, waarvan de ouders onbekend zijn, beschouwd te zijn geboren onder de meest gunstige condities, tengevolge waarvan zulk een kind wordt ingeschreven op het Fransch register van den burgerlijken stand.

Sedert eenigen tijd worden de ambtenaren van den Franschen burgerlijken stand bestormd met aanvragen om inschrijving van uit onbekende ouders geboren kinderen.

De procureur-generaal van Indo-China heeft bij rondschrijven van den 23en October l.l. den ambtenaren van den burgerlijken stand aanbevolen, om van de getuigen eene verklaring te erlangen van de nationaliteit van de moeder om daarnaar uit te maken op welk register de inschrijving behoort te geschieden.

Het is duidelijk, dat deze aanschrijving tot niets moet leiden, daar de getuigen bij de inschrijving van een kind uit onbekende ouders geboren, natuurlijk, logisch, niet kunnen weten tot welke nationaliteit de onbekende moeder behoorde.

Voorgesteld wordt nu om de kinderen uit onbekende ouders geboren als inlanders te registreeren, ten ware het bewijs van hunne Europeesche nationaliteit zou worden geleverd.

In Engelsch West-Afrika.

De D a i l y N e w s ontving een schrijven van sir Willam Geary, waarin deze de grieven opsomt van de inlandsche bevolking van Lagos tegen het bestuur. Onder deze grieven behoort die tegen de voorschriften betreffende den spoorweg-aanleg volgens welke een inboorling gehouden is, zonder op eenige schadevergoeding aanspraak te kunnen maken, zijn woning en zijn erf te ontruimen, indien van den last daartoe blijkt uit een op den wand aangebracht plakaat.

Is het nu niet al te dwaas, dat in datzelfde blad waarin melding gemaakt moet worden van zulk een schreeuwend misbruik van macht onder Engelsche vlag, herhaaldelijk met groot schijnheilig vertoon werd gewaagd van het verkorten der rechten van de inlandsche bevolking van Belgisch Congo op gronden, die de lieden zelfs niet eens occupeerden?

Uit eene andere kolonie van Engeland in West-Afrika, Sierra Leone, deelt de gouverneur sir Leslie Probyn het een en ander mede omtrent het misbruik van alcohol aldaar.

Uit de statistische gegevens van 1891 tot 1899 blijkt dat een deel der bevolking zich het gebruik en zelfs het misbruik van alcohol tot een gewoonte heeft gemaakt. Sir Leslie Probyn schrijft zulks toe aan de eentonigheid van het bestaan in de kleine Afrikaansche dorpen. Hij had van iemand, die met de stammen in het district Sherbro goed bekend is, vernomen, dat daar het dansen en het drinken aan de orde van den dag was in elk inlandsch dorp. Bij plechtige gelegenheden als huwelijk en begrafenis worden ontzettende hoeveelheden alcohol verbruikt. Er zijn daar huisgezinnen, die bij die gelegenheden schulden aangaan, waarvoor zij jaren lang moeten bloeden, alleen maar om dien enkelen dag zich eens flink aan alcohol te kunnen te buiten gaan. Somwijlen gebeurt het, dat schulden voortvloeiende uit het misbruik van alcohol eerst na verloop van meer dan één geslacht kunnen worden aangezuiverd.

Ware het niet beter, dat sir Charles Dilke en anderen, voor wie de D a i l y N e w s in zake Belgisch Congo de pen voert, deze kolonie, waar de alcohol-invoer werd verboden, aan de Engelsche koloniën in West-Afrika ten voorbeeld stellen?

Lucifersfabrieken in Engelsch-Indië.

In Engelsch-Indië bestaat reeds een negental lucifers-fabrieken, die echter op verre na niet kunnen voorzien in de behoefte van het gansche land, zoodat dan ook in het jaar 1907/08 voor een waarde van omstreeks 6 millioen gulden aan lucifers moest worden ingevoerd.

Die behoefte zal door de toeneming der bevolking en de steeds aangroeiende behoefte der bewoners naar meerdere gemakken nog steeds toenemen.

Het blijkt dus, dat er in het land, mits de grondstoffen in voldoende mate aanwezig zijn, ruimte te over is voor nieuwe lucifers-fabrieken.

De heer R. S. Troup, bosch-economist in Indië, heeft nu onlangs in een verslag uiteengezet, dat er op een door hem aangewezen aantal plaatsen, in het geheel omstreeks 70, alle aanleiding bestond om over te gaan tot de oprichting van lucifersfabrieken.

Hij wijst er evenwel op, dat, daar, waar men met het oog op de aanwezigheid van een voldoende hoeveelheid zacht hout voor de lucifers-fabricage in de natuurlijke bosschen tot de oprichting van fabrieken zou overgaan, voor de duurzaamheid dier industrie ter plaatse zal hebben te zorgen voor 'n nieuwen aanplant van zacht hout.

In het boschdistrict Kheid in de Centrale Provinciën, in welke laatste men reeds twee lucifers-fabrieken aantreft, heeft men dan ook reeds 1000 acres met zachte houtsoorten beplant, waaronder s i m a l, eene eerste plaats inneemt. Simal zou, meent hij, slechts 20 roepies per acre aan plantkosten eischen.

Voor de keuze van de plaats der op te richten fabrieken geeft hij de volgende eischen:

Een voortdurende aanvoer van groen hout in groenen toestand.

Geringe kosten van vervoer van de bosschen naar de fabrieken, waartoe het vervoer langs de rivieren het best is.

Goedkoop vervoer van de fabriek naar de plaatsen van verbruik.

Hetzij een voortdurende aanvoer van groen hout gedurende het geheele jaar, of voldoende watervoorraad om den geregelden voortgang van het werk te verzekeren.

Zouden de uitgestrekte wild-bosschen op de buitenbezittingen in Indië, waar groote rivieren 'n goedkoop vervoer mogelijk maken, niet in aanmerking kunnen komen voor eene dergelijke ontginning?

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

De Indische Gids.

De Juli-afl. opent met een uitvoerig artikel van den heer J. J. Fraser over de inheemsche rechtspraak op Bali, meer speciaal in de afdeeling Boeleleng, waar de schrijver als controleur in de gelegenheid is geweest persoonlijk met de rechtstoestanden aldaar kennis te maken.

Des schrijvers conclusie luidt, dat de inheemsche rechtspraak, zooals ze thans wordt uitgeoefend, wel

over het algemeen, maar toch niet onverdeeld gunstig is, waarna hij de richting aanwijst, waarin voor de toekomst die rechtspraak geleid moet worden.

De oud-luit.-kol O. I. L., F. C. Hering behandelt nogmaals het onderwerp: Java's weervermogen tegen een buitenlandschen vijand. De theorieën van den schr. zijn bekend; in hoofdzaak komen zij hierop neer, dat hij een verdediging van Java slechts mogelijk acht middels den k l e i n e n o o r l o g (guerilla) te voeren door de eigen bevolking. Volgens zijn innige overtuiging toch kan ons land in geen afzienbaren tijd de kracht ontwikkelen, die noodig is, om door middel van den g r o o t e n o o r l o g een poging te verijdelen tot verovering van Java, als waartoe groote Staten in den laatsten tijd bewezen hebben bekwaam te zijn.

Dr. F. W. van Haeften schrijft vervolgens een en ander over de medische neven-opleiding van zendelingen. Gelijk men weet, wordt door de zending ook op medisch terrein veel nuttig werk gepresteerd. In 1905 is de Nederlandsche Zendingsschool te Rotterdam geopend en daaraan een medische cursus verbonden, welke onder leiding staat van den eersten geneesheer van het stedelijk ziekenhuis te Rotterdam. Wel is waar werd de medische zending in vroeger tijd, getuige het ziekenhuis te Modjowarno, eveneens behartigd, doch niet in die mate als sedert genoemd jaar 1905. De kweekelingen, die met vrucht den cursus hebben gevolgd, ontvangen een diploma en een geldelijke tegemoetkoming voor aanschaffing van instrumenten en medicijnen. Behalve de Nederlandsche Zendingsschool wordt nog genoemd die te Barmen van het Rijnsche Zendingsgenootschap (zendelingen op Borneo, Sumatra, Nias, Mentawei-eilanden en Enggano), waar de leerlingen eveneens een medischen cursus volgen. Ten slotte bestaat er nog een derde soortgelijke inrichting, waarvan — voor zoover den schr. bekend is — door de zendelingen van Oost-Indië tot dusver te weinig gebruik is gemaakt, nl. het Livingstone College te Leyton E. (Londen).

Wel is waar wordt door den schr. toegegeven, dat onderwijs in tropenziekten in den regel alleen dan vruchtdragend zal zijn, indien men daarbij beschikt over t y p i s c h e ziektegevallen, zooals in de tropen zelf worden aangetroffen maar toch kan men volgens hem door theoretisch onderricht enz. alvast een n u t t i g e n grondslag leggen tot de nadere bestudeering van bedoelde ziekten in het land van hun ontstaan.

De laatste bijdrage der zgn. hoofdartikelen handelt over Brievenvervoer over land naar Oost-Indië in de 17e eeuw, door H. W. de Jong. Met welke moeilijkheden en kosten dit vervoer te kampen had, stelt schr. zeer duidelijk in het licht: zoo o. a. vertelt hij: Ten einde de goede overkomst van een brief nog zooveel mogelijk te verzekeren, maakte men er gewoonlijk twee of drie afschriften van, welke dan langs verschillende wegen (Marseille, Tripoli of Venetië) werden verzonden, in het goede vertrouwen, dat althans één van de copieën wel terecht zou komen. Het verzenden van een brief werd zoodoende zeer kostbaar, doch hier staat tegenover, dat de porto's meestal, zoo niet in hun geheel, dan toch gedeeltelijk, door den geadresseerde werden betaald, en het een zeldzaamheid was wanneer de afschriften van één schrijven alle hun bestemming bereikten.

Overigens bevat dit Ind. Gids-nummer de gewone maandelijksche rubrieken, als: Varia (De Marine-torpedo-dienst in Oost-Indië). — Koloniale literatuur.— Maandelijksche revue van brochures enz. door J. E. de M. — Wetenschap en industrie (Grond en bodem van Java. — Internationale handel in cacao en chocolade). — Maandelijksche bibliographie voor Oost- en West-Indië, door W. C. Muller.

Nieuwe uitgaven over Indië.

Door den bekenden publicist A. Cabaton, leeraar in de Maleische taal aan de school „des langues orientales" te Parijs, is een boek uitgegeven (bij E. Guilmoto te Parijs), getiteld: Les Indes néerlandaises, dat zijn landgenooten stellig een goeden indruk zal geven van onze Oost, in de eerste plaats omdat de schr. de Nederlandsche taal machtig is en daardoor deugdelijke Nederlandsche bronnen kon raadplegen.

Voorts staan op het punt te verschijnen nog een 2-tal werken van algemeene strekking; 't eerste is getiteld: Neerlands Indië. Land en volk, geschiedenis en bestuur, bedrijf en samenleving, onder leiding van H. Colijn. Met een voorwoord van J. B. van Heutsz. Het boek zal beoogen — volgens gezegd voorwoord — het Nederlandsche volk op te wekken tot „de grootst mogelijke belangstelling in onze zoo vruchtbare koloniën". Onder de lijst van medewerkers vindt men de namen van verschillende geleerden en koloniale specialiteiten. Terwijl volgens de uitgevers „Neerlands Indië" zal vertellen van al wat moois is in Insulinde, van al wat wij Nederlanders b e h o o r e n te weten van de bevolking onzer wingewesten, van de zeden en gewoonten, de talen, de kunst en den godsdienst van den inlander; van de geschiedenis onzer koloniën en van de wijze waarop ze worden bestuurd en beheerd. Het zal den Inlander en den Europeaan — den immigrant in 't algemeen — in hun bedrijf, in al de vormen van hun samenleving schetsen. En dat alles zal geschieden in b e e l d en woord.

De andere uitgave, waarop we het oog hebben, waarvoor om zoo te zeggen niet zoo de groote trom werd geroerd tot nu toe, doch die vermoedelijk nog vóór bovengenoemd werk het licht zal zien, vinden wij aangekondigd in den catalogus der Ned. afdeeling van de Brusselsche tentoonstelling.

De titel zal luiden: Geïllustreerd handboek van Insulinde, zijnde een synthetische catalogus van den oeconomischen staat van den Nederlandsch-Indischen Archipel, bewerkt door D. van Hinloopen Labberton, naar de gegevens van de Regeeringsbureaux en de meest bevoegde deskundigen op ieder gebied.

Dit boek zal bedoelen aan het beschaafde publiek een denkbeeld te geven van de beteekenis, welke Nederlands kolonisatie voor Insulinde heeft, enz. enz.

Het is zeker toe te juichen, dat we verblijd worden met twee standaardwerken, ongeveer tegelijkertijd, over onze Oost-Indische bezittingen en dat zoovele deskundigen hun medewerking willen verleenen aan de verspreiding van kennis omtrent de Nederlandsche koloniën, maar vragen — in alle bescheidenheid — of ten deze door s a m e n w e r k i n g niet hetzelfde doel zou kunnen zijn bereikt?

Multatuli-Literatuur.

De Multatuli-literatuur is wederom verrijkt. Bij Slothouwer te Amersfoort is van de hand des heeren P. M. Westra een werkje verschenen, getiteld: Over Multatuli als auteur, in het bijzonder als navolger van Alphonse Karr.

In het jongste Nr. van De Indische Gids wordt dit boek besproken en verwijzen we belangstellenden naar die bespreking. Slechts een enkel woord naar aanleiding dier bespreking, welke o. i. zoo volkomen juist des heeren W.'s werk typeert:

Het werkje, dat zich door oorspronkelijkheid onderscheidt, geeft eene van veel belezenheid en zorg getuigende vergelijking tusschen hetgeen Douwes Dekker omstreeks 1860 schreef en de denkbeelden door een thans bijna vergeten Fransch publicist een 20-tal jaren te voren uitgesproken. Treffend is het hoeveel uitspraken uit de Ideeën en elders men aantreft in de verschillende nummers van het maandschrift „Les Guêpes", dat A. Karr in Nov. 1839 voor het eerst de wereld inzond. De beoordeelaar is er van overtuigd, dat D. D. zich door de denkbeelden van Karr heeft laten inspireeren, dat hij aan hem een groot deel van zijn stof ontleende, doch tevens, dat hij hem niet altijd goed heeft begrepen.

De beoordeelaar, na betoogd te hebben, dat door dit boekje „van het reeds zoo gehavende beeld van den Multatuli onzer jongelingsjaren weer een brok afgaat", dringt aan op een officieele of officieuse studie van een onzer hooggeleerden, respectievelijk van een onzer koloniale specialiteiten, waarin wordt aangetoond, op welke gronden men Max Havelaar alleen liet staan met zijn protest. Blijkbaar met den heer Westra, is hij van oordeel, dat zulks in een dringende behoefte zou voorzien.

Vereeniging Toeristenverkeer.

In deze rubriek willen wij nog eens in 't bijzonder de aandacht vestigen op deze vrij jonge vereeniging te Batavia en haar nuttige publicatiën.

Als het waar is wat de jongste mailberichten te lezen gaven, dat het deze vereeniging in den laatsten tijd niet voor den wind gaat, ja, dat zelfs een ontbinding te vreezen staat, dan is zulks zeker hoogelijk te betreuren, gegeven de zeer groote werkzaamheden door haar ontwikkeld in slechts luttel jaren. Maar we willen hopen, dat, alles slechts een gerucht is — het jaarverslag over 1909 ademde trouwens nog een zeer optimistischen geest — en dat de vereeniging moge voortgaan op den ingeslagen weg en daardoor ook in de toekomst veel zal bijdragen tot verspreiding van kennis omtrent Oost-Indië; wat niet alleen den vreemdeling, maar ook den landgenoot ten goede moet komen.

Gaarne vestigen we de aandacht op een aantal publicatiën der vereeniging van den allerlaatsten tijd.

I. Den 2en druk van: Java, the wonderland. Een prachtwerkje, vol met keurige illustraties.

II. Gids voor Soerabaja en omstreken. Samengesteld naar gegevens, ter beschikking gesteld door den heer J. E. Jasper.

III. Guide to the Preanger Regencies (met kaarten en illustraties).

IV. Illustrated guide book for Batavia and the Vicinity.

De Indische Mercuur.

Inhoud van No. 26: Molenpersing van suikerriet, door H. C. Prinsen Geerligs. — Rubbercraps, door Dr. A. H. Berkhout. — Particuliere landerijen op Java. — De economische ontwikkeling van Rembang. — De economische toestand van Japan. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financieele verslagen en berichten, enz.

Weekblad voor Indië. No. 6.

De economie der toekomst, door J. J. Meijer. — M. E. Bervoets. — Lain doeloe, lain sekarang door Felix (van duivelbanner tot bateriooloog). — Een heidensch offerfeest in de Bataklanden, met ill., door B. B. — Iets over groenteteelt, door V. M. A. B. — Over de verbetering van Java's veestapel (slot), door G. A. A. — Naar het Sneeuwgebergte (verv.) — De Paupers. Roman uit de Indo-Europeesche samenleving (vervolg), door Victor Ido.

Indien de plaatsruimte dit toelaat, komen wij in ons volgend overzicht op sommige dezer artikelen terug.

Vervolg opgave van bladen en tijdschriften welke nieuw ter lezing zijn gelegd in de Leeszaal, Laan v. Meerdervoort 195, Den Haag, die dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 10 uur vóór- tot 6 uur namiddags.

De Javabode t/m 8 Juni 1910.
De Sumatrapost, idem.
Het Soer. Handelsblad t/m 7 idem.
Het Ned.-Ind. Effectenblad no. 22.
De Indische Mercuur no. 27.
Handelsberichten v/h Min. van Landb. no. 72.
Indische Gids, Juli-afl.
Weekblad voor Indië no. 6.
Publicaties v/h Ned.-Ind. Landb. Syndicaat, afl. 13 t/m 15.
Tijdschrift der Maatschappij v. Nijverh., Juni-afl.
Archief v/d Suikerindustrie in Ned.-Indië, no. 7/22.

Leestafel HEULSTRAAT 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West", Heulstraat No. 17, den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van af 's morgens 9 uur tot 6 uur 's namiddags.

Museum voor Land- en Volkenkunde, verslag van het jaar 1909.

Inlandsche landraadvoorzitters en Inl. bestuursambtenaren door F. Fokkens.

Acht dagen in de Padangsche bovenlanden door L. C. Westenenk.

Inl. ambtenaren ter Sumatra's Westkust no. 1.

Tijdschrift Minankabau Vereeniging.

12e jaarverslag van den nationalen bond voor vreemdelingenverkeer in Nederland.

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bataviaasch Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, De Surinamer Courant, Soerabaiasch Handelsblad, Nieuwe Soer. Crt., Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en trou, Vrede door recht, De Stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Indologenblad, De Banier, Neerlandia, Jong Indië, De Boodschapper, Revue économique, Indische gids, Weekblad voor handeldrijvenden en industrieelen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Sociaal Weekblad, Ned. Zendingsbode, Maandbericht van het Ned. Zendeling-genootschap, Indisch genootschap, Weekblad voor Ned.-Indië, Insulinde, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgien, en tal van andere brochures, jaarverslagen, enz. enz.

MEDEDEELINGEN.

Van het Dagel. Bestuur der Vereeniging.

De maandelijksche samenkomst van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging met de Redactie-Commissie van Het Koloniaal Weekblad zal plaats hebben op **Donderdag 21 Juli 1910**, ten 8½ uur n.m. in „Boeatan", Heulstraat 19, Den Haag.

Alle belangstellenden zijn welkom.

Jaarlijksche Algemeene Vergadering der Vereen. *Oost en West* te **'s-Gravenhage** op **Zaterdag 9 Juli 1910**, in het gebouw van den *Haagschen Kunstkring*, **Heerengracht 13**, des namiddags ten 2½ ure.

Agenda:

1. Opening.
2. Notulen der Alg. Verg. gehouden te Utrecht op 10 Juli 1909. Zie Kol. Weekblad van 22 Juli 1909 no. 29, alsmede de Notulen der Buitengewone Alg. Verg. gehouden te 's-Gravenhage op 27 Nov. 1909. Kol. Weekbl. 1909, no. 48.
3. Het verslag over het jaar 1909 van den Secretaris. Zie Kol. Weekblad '10, no. 5, 6 en 7.
4. Rekening en Verantwoording van het geldelijk beheer.
5. Voorziening in de vacatures van het Hoofdbestuur. Aan de beurt van aftreding zijn de navolgende dames en heeren:
   a. 's-Gravenhage: Ch. R. Bakhuizen van den Brink (stelt zich niet herkiesbaar), E. van Assen en A. A. C. Harting.
   b. Rotterdam: Jhr. Mr. J. L. W. C. von Weijler (stelt zich wegens verhuizing niet herkiesbaar).
   c. Utrecht: Mevrouw J. E. van Oeveren-v. Schaik.

   Candidaten van het Hoofdbestuur zijn:
   's-Gravenhage: Mr. J. H. Abendanon en L. J. C. van Es, E. van Assen en A. A. C. Harting.
   Rotterdam: D. H. Havelaar en L. G. Ph. Marcella.
   Utrecht: Mevr. J. E. van Oeveren—v. Schaik en mevrouw J. W. Weustman—Luitjes.
6. Benoeming der Commissie tot onderzoek der Rekening en Verantwoording.
7. Begrooting 1911.
8. Bemoeienis van het Hoofdbestuur inzake de Nationale Huisvlijt Tentoonstelling te Scheveningen. Zie Kol. Weekbl. 3 Maart 1910 no. 9.
9. Idem inzake den Nat. Bond voor Reddingwezen en Eerste Hulp bij ongelukken „Het Oranje Kruis" onder voorzitterschap van Z. K. H. Prins der Nederlanden. Zie Kol. Weekblad 26 Mei 1910 no. 21.
10. Voorstel tot aanvulling van art. 10 der statuten met de volgende zinsnede:
    „Het Hoofdbestuur kan toestaan, dat onafhankelijk, en in zooverre met afwijking van het hiervoren bepaalde, afzonderlijke afdeelingen worden gevormd, bijv. studenten-afdeelingen, werkende onder door het Hoofdbestuur gestelde of goedgekeurde voorwaarden of reglementen."
11. Mededeelingen omtrent het Koloniaal Weekblad. Zie Notulen Buitengew. Verg. 27 Nov. 1909, sub II. Kol. Weekblad 1909, no. 48.
12. Ondersteuningsfonds.
13. Geldleening.
14. Hetgeen verder ter tafel zal worden gebracht.

Ter vereenvoudiging van de Algemeene Vergadering, welke gehouden zal worden te 's-Gravenhage op Zaterdag 9 Juli a.s., des nam. ten 2½ ure, in het gebouw van den Haagschen Kunstkring, Heerengracht 13, wordt leden van het Hoofdbestuur en van de bestuursafd., commissarissen en afgevaardigden en overige leden, die de Vergadering zullen bijwonen, aanbevolen, vooraf kennis te nemen:

a. van de Notulen der Alg. Verg. gehouden te Utrecht op 10 Juli 1909 en de Buitengewone Alg. Verg. gehouden te 's-Gravenhage op 27 Nov. 1909. Zie Kol. Weekbl. 1909 nos. 29 en 48.

b. van het Jaarverslag van den Secretaris. Zie Kol. Weekbl. 1910 nos. 5, 6 en 7.

c. van de artikelen over de Huisvlijt tentoonstelling te Scheveningen. Zie Kol. Weekbl. 1910, no. 9.

d. idem over het Oranjekruis. Zie Kol. Weekbl. 1910, no. 21.

e. De Rekening en Verantwoording van den penningmeester. Zie Kol. Weekbl. 16 Juni 1910, no. 24.

Aan de leden van het Hoofdbestuur wordt beleefd kennisgegeven, dat op den dag, waarop de Algem. Verg. te 's-Hage zal worden gehouden, n. l. Zaterdag 9 Juli a.s., ten 2½ ure in het gebouw v. d. Haagschen Kunstkring, Heerengracht 13, ten 1½ ure namiddags eene bijeenkomst van de leden van het Hoofdbestuur zal plaats hebben ter mogelijke bespreking van een en ander.

E. van Assen, *Secretaris.*

Officiëele Berichten.

Uit de Javasche Courant van 3 Juni 1910. No. 44.

Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Verleend: 2 jaar verlof aan den onderwijzer C. v. d. Zee; een jaar aan de onderwijzeressen mej. E. F. Walbeehm en Mevr. L. J. Hissink—Snellebrand; den opzichter H. J. Begeer, den commies J. J. v. Cattenburgh, den kantoorchef D. van Laar, den onderwijzer G. Tacoma, den vervoerscontroleur G. v. d. Kieft, den stationschef H. L. Hagelen, en 2 jaar aan Mr. H. G. J. Boekholdt.

Ontslagen: op verzoek eervol Mr. I. A. Nederburgh directeur van Justitie, met ingang van 3 September 1910.

Tijdelijk belast: met de functie van Regeeringscommissaris voor de decentralisatie, D. F. Tollenaar.

Benoemd: tot raadsheer in 't Hooggerechtshof van Ned.-Indië, Mr. J. H. Meiss; tot hoofdinspecteur, chef van het boschwezen A. Th. L. Salverda; tot vice-president bij het bestuur over de Protestantsche kerken in Ned.-Indië, P. Nieuwenhuis; tot secretaris J. F. Meijer.

Ontslagen: op verzoek eervol de wedana van Tjitoeroeg Mas Rangga Wiria Nata; van Soekaradja Mas Martakoesoema; van Goenoeg Parang Raden Tanoewidjaja.

Benoemd: in Tjitoeroeg Raden Kandoeroean Wiriadihardja, in Soekaradja Raden Soemantri, in Goenoeg Parang, Raden Kartamadenda en in Negara (Limbangan) Raden Poera Winata.

Militair Departement.

Benoemd: tot militairen commandant van Palembang, de majoor der Inf. J. F. H. Bontenakel; van Celebes en Menado de luit.-kol. K. E. Schütt; tot auditeur-militair te Magelang, Mr. G. Deketh.

Ingetrokken: de benoeming van den luit.-kol. J. N. C. baron van Heerdt tot mil. commandant van Celebes en Menado.

Bevorderd: tot dirigeerend off. van gezondh. 1e kl. L. H. Lebbe en Dr. W. C. Kersbergen; tot id. 2e kl. W. A. Beck.

Uit de Javasche Courant van 7 Juni 1910. No. 45.

Civiel Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den commies G. Julsing, den onderwijzer P. H. Verboeket, den ass.-resident G. A. M. Meijer, den kantoorchef A. C. Pruijs van der Hoeven; den commies J. A. Moll, den ambtenaar bij de in- en uitvoerrechten A. W. L. M. Voederman, den commies R. Reints Bok en E. F. Cretier en aan den ass.-resident H. J. Walesom.

Ontslagen: op verzoek eervol de alg. ontvanger F. M. Bernard; de zoutverkoopпakhuismeester D. Lewis; de klerken J. K. Klaus en H. W. Degner; de resident van Amboina G. Sieburgh, de vendum. A. J. Brückner en de onderopzichter J. C. Soet Frijhoff.

Ingetrokken: de benoeming van P. A. M. Spaan tot ass.-resident van Toeban.

Benoemd: tot onderwijzeres 1e kl. Mej. A. E. de Bruijn; tot ass.-res. van Keboemen P. A. M. Spaan; van Bandjarnegara G. P. A. Bisschoff; van Simeloengan K. Lorch; van Tapanoeli J. J. Lans; tot onderwijzer 1e kl. J. H. Correltjé, J. Schotsmann, J. G. den Exter van den Brink en P. H. Poldervaart; tot idem 2e kl. E. J. de Keizer, J. W. de Klein K. Baart, H. Groen, A. A. F. Heijmans J. Keizer, J. Woudstra, D. J. Vleming, T. Kruithof, H. C. van Assendorp, C. Swarts, H. J. J. Bergman, B. Bouwman en C. van Noort.

Militair Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den 1en luit. J. D. A. de Fremery en J. A. F. Kan.

Bevorderd: tot off. v. gezondh. 1e kl. J. S. Hollander; tot kapitein der Inf. H. L. M. van Ghert, J. V. L. Opperman, H. C. van Lamoen, L. B. Staden ten Brink, E. Weyerman, L. F. van Gent, H. R. Cambier, H. Helb, H. M. Luchsinger en L. P. Makkink.

Gesteld: op nonactiviteit de kapitein der artillerie Th. W. Sanders.

Lijst van aangekomen en vertrokken Passagiers uit en naar de Indiën.

Passagierslijst van het s.s. „Prins Willem IV". Gezagvoerder P. Koningstein; van West-Indië naar Amsterdam.

J. M. Pleiten; W. F. Roeske; J. J. H. Vink en familie; Jongejuffr. M. Jansen; W. Boogaard; Y. Ramak; H. de Vogel; H. A. Firich; B. F. Defares; L. F. Ducastel.